

TOIMINTAKERTOMUS 2015 (27.7.2016)

Siemenpuu-säätiö on 15 suomalaisen kehitys- ja ympäristöjärjestön vuonna 1998 perustama säätiö, joka rahoittaa kehitysmaiden järjestöjen ympäristöhankkeita. Rahoitustoiminta alkoi vuonna 2002. Tuetuissa hankkeissa korostuu ympäristöteeman ohella myös yhteisöjen voimallistaminen ja ihmisten oma vastuu ekologisesti ja sosiaalisesti kestävien menettelytapojen luomisessa ja kansalaisyhteiskunnan rakentamisessa. Säätiö saa rahoituksensa ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyövaroista.

Säätiön rahoitustoiminta kohdistui vuonna 2015 pääosin kahdeksan teemallisesti ja/tai alueellisesti rajatun ns. yhteistyöohjelman kautta valittuihin hankkeisiin. Näiden ohjelmien lisäksi tuettiin yksittäisiä hankkeita, joita on rahoitettu rajallisesti muissa vaihtuvissa teemoissa. Vuonna 2015 hyväksyttiin säätiölle uusi pitkän ajan toimintasuunnitelma 2016-2021 ja toimitettiin ulkoministeriöön rahoitushakemus vuosille 2016 – 2018.

Vuoden 2015 alussa oli meneillään sata (100) hanketta, loppuraportit hyväksyttiin kolmestakymmenestäviidestä (35) hankkeesta, ja uusia rahoituspäätöksiä tehtiin kuudelletoista (16) hankkeelle (joista yksi yhteistyöohjelmien ulkopuoliselle hankkeelle), yhteensä 1 166 500 € arvosta.

Säätiön ja ulkoministeriön rahoitussopimuksen mukaisesti hankerahoituspäätöksistä alistettiin ulkoministeriön hyväksyttäväksi kolme yli 60 000 € hanketta: Mali Folkecenter –Nyetaa järjestön (Mali) hanke Sigida Nyetaa 2015-16 (rahoituspäätös 270 000 €), Centre for the Study of Developing Societies järjestön (Intia) hanke South Asian Dialogues on Ecological Democracy (SADED) 4/15-3/17 (200 000 €), ja Foundation for Ecological Recovery järjestön (Thaimaa) hanke MEE Net 2015-16 (253 000 €, päätöstä leikattiin myöhemmin vuoden aikana 233 000 euroon Siemenpuuhun vuonna 2016 kohdistuvien massiivisten kehitysyhteistyörahoituksen leikkausten vuoksi).

Vuoden 2015 lopussa oli meneillään ja loppuraportoimatta kahdeksankymmentäyksi (81) hanketta, joista kuusikymmentä (60) yhteistyöohjelmista. Rahoitettavien hankkeiden toiminnot ja tulokset tähtäävät pitkällä tähtäimellä myönteisiin kehitysvaikutuksiin paikallisesti, kansallisesti tai kansainvälisesti. Hankkeissa tavoitellaan kestäviä ratkaisuja moniulotteisiin ympäristöongelmiin ja usein niihin sisältyy tiedotus- ja vaikuttamistyötä.

1. Indonesiassa tuetaan Sumatran, Kalimantanin, Jaavan ja Sulawesin saarilla luonnonvaraisten metsien suojelua (erit. hiilirikkaat turvemaat ja mangrovet), yhteisöoikeuksien ja kestävien elinkeinojen edistämistä sekä paikallisten toimijoiden vahvistamista ja verkostoitumista. Erityisenä tavoitteena on edistää Indonesian kylä- ja metsälainsäädännön asettamien oikeuksien toteutumista metsäkadon estämiseksi. Suurin osa tuesta kohdennettiin vuonna 2015 Sumatran Riauhun, jossa on laajoja turvemaita. Vuoden aikana ohjelmassa tehtiin kolme uutta hanketukipäätöstä. Loppuraportointi hyväksyttiin neljässä hankkeessa. Kaikkiaan vuoden 2015 lopussa oli meneillään yhdeksän hanketta. Toukokuussa 2015 järjestettiin yhdeksäs Indonesiassa rahoitettujen hankkeiden kumppanitapaaminen.

2. Intiassa tuetaan alkuperäiskansojen (adivasit) metsäyhteisöjen oikeuksia kestävä elämäntapansa ja ympäristönsä suojelemiseksi. Yhteistyökumppanina on National Adivasi Alliance (NAA) –verkosto, jossa on adivasijärjestöjä seitsemästä osavaltiosta. Osassa hankkeita on mukana myös muita adivasijärjestöjä. Lisäksi jatkuivat kaksi vuonna 2014 rahoituspäätöksen saanutta lyhyempää hanketta

adivasiemalla NAA-verkoston ulkopuolelta. NAA-verkoston viidentoista jäsenjärjestön kolmivuotiset hankkeet jatkuivat vuonna 2013 hyväksytyjen hanketukipäätösten pohjalta. Vuoden 2015 aikana ei tehty uusia hanketukipäätöksiä tässä ohjelmassa. Loppuraportointi hyväksyttiin yhdestä hankkeesta. Kaikkiaan vuoden 2015 lopussa oli meneillään kaksikymmentäkaksi (22) hanketta. Ohjelman evaluointi alkoi vuoden 2015 lopulla, se valmistuu keväällä 2016.

3. Tamil Nadussa Siemenpuun tavoitteena on vahvistaa kestäviä perinteisiä toimeentulomuotoja osavaltion kuivuudesta kärsivillä viljelytasangoilla sekä rannikkoalueilla. Ohjelman puitteissa tuetaan järjestöjen yksittäisiä hankkeita, mutta niistä muotoutuu verkostoitunut kokonaisuus. Siemenpuun kumppaneina on seitsemän järjestöä tai järjestöverkosta. Vuoden 2015 aikana ei tehty uusia hanketukipäätöksiä tässä ohjelmassa. Loppuraportointi hyväksyttiin yhdestä hankkeesta. Kaikkiaan meneillään oli vuoden 2015 lopussa yhdeksän hanketta, joista kaikista hyväksytään loppuraportit vuoden 2016 keväällä.

4. Intiassa ja Nepalissa tuetaan ekologisen demokratian aktivisti- ja tutkijaverkosta South Asian Dialogues on Ecological Democracy (SADED), joka edistää marginalisoitujen ryhmien osallistumismahdollisuuksia luonnonvarojen koskevassa päätöksenteossa. Toiminnoissaan SADED keskittyy erityisesti ruokaturva- ja ilmastokysymyksiin sekä paikallisautonomian edistämiseen Harit Swaraj -toimintaryhmien kautta. Vuoden 2015 aikana hyväksyttiin loppuraportti maaliskuun 2015 loppuun päättyneestä kolmivuotiskaudesta, ja myönnettiin rahoitus uusille kaksivuotisille jatkohankkeille. Lisäksi myönnettiin rahoitus lyhyelle erillishankkeelle kansainväliseen keskusteluun osallistumiseksi, tästä hankkeesta hyväksyttiin loppuraportti jo vuoden 2015 aikana.

5. Malissa tuetaan Sikasson läänissä kylätason toimijoiden omaa ympäristötoimintaa, pienhankkeita ja kapasiteetin kasvattamista sekä vuosittaista kansallista ympäristöfoorumiä; yhteistyökumppanina on Mali Folkecenter – Nyetaa -järjestö (MFC-Nyetaa). Toiminta on keskittynyt kolmeen paikalliseen osaamiskeskukseen, joissa kerätään ja välitetään maaseudun ympäristötyön parhaita käytäntöjä ja opastetaan sekä mahdollistetaan vertaisoppimista kestävässä elinkeinossa. Vuoden 2015 aikana hyväksyttiin loppuraportti edellisestä kolmivuotisesta rahoituskaudesta 2012-2014, ja myönnettiin rahoitus uudelle kaksivuotiselle jatkohankkeelle.

6. Mekongin alueella Kaakkois-Aasiassa yhteistyökumppanina on Mekong Energy and Ecology Network, johon kuuluu kolmisenkymmentä järjestöä ja tutkimuslaitosta kaikista Mekongin alueen maista. MEE Net ajaa kestävä, hajautettuihin ja uusiutuviin energiamuotoihin sekä realistisiin energiasuunnitelmiin perustuvaa energiapolitiikkaa. Vuoden 2015 aikana hyväksyttiin loppuraportti kaudesta 2012-2014, ja myönnettiin rahoitus uudelle kaksivuotiselle jatkohankkeelle.

7. Latinalaisen Amerikan ohjelmassa tuetaan pienviljelijöiden oikeuksia ja ruokaomavaraisuutta, maatalouden biodiversiteettiä, kestävä metsienkäyttöä ja metsävarojen paikallista hallintaa erityisesti tiedottamisen ja vaikuttamistyön keinoin. Keskiössä ovat paikallisyhteisöistä nousseet aloitteet, alueellisten toimijoiden verkostoituminen ja avoimen yhteiskunnallisen keskustelun lisääminen. Yhteistyökumppaneina on ollut neljä verkosta: World Rainforest Movement (WRM), Acción por la Biodiversidad, Latinalaisen Amerikan Maan ystävät (ATALC) ja Brazilian Amazonian Aliança dos Povos da Floresta. Vuonna 2015 ohjelmassa tehtiin kolme uutta hanketukipäätöstä ja hyväksyttiin seitsemän loppuraporttia. Kaikkiaan meneillään oli vuoden 2015 lopussa viisi hanketta.

8. Globaali dialogi -ohjelmassa tuetaan vuoropuhelua hyvästä ja oikeudenmukaisesta elämästä ilman maapallon resurssien ylikuluttamista. Keskiössä ovat paikallisyhteisöjen omat, kestävät vaihtoehdot ja toiminta ehtojensa parantamiseksi. Yhteisöt saavat maidensa ja metsiensä puolustamiseen voimaa globaalista yhteistoiminnasta sekä kohtaamisista eri tasoilla. Vuonna 2015 ohjelmassa tehtiin neljä uutta hanketukipäätöstä ja hyväksyttiin seitsemän loppuraporttia. Ohjelmassa tuettavien toimijoiden välisen vertaisoppimisen ja yhteistyön lisäämiseksi järjestettiin yhteistyössä Global Forest Coalition -verkoston kanssa kumppaneiden tapaaminen FAO:n metsäkongressin yhteydessä Etelä-Afrikassa syyskuussa 2015.

9. Yhteistyöohjelmien ulkopuolella tehtiin vuoden aikana yksi uusi hanketukipäätös liittyen afrikkalaisen osallistumisen tukemiseen Maailman sosiaalifoorumiin 2015. Loppuraportointi hyväksyttiin kymmenessä hankkeessa. Kaikkiaan vuoden 2015 lopussa oli meneillään yhteistyöohjelmien ulkopuolella rahoitettuna kaksikymmentäyksi (21) hanketta, jotka kaikki ovat päättymässä vuoden aikana.

Vuoden aikana valmistui Latinalaisen Amerikan yhteistyöohjelman evaluointi ja aloitettiin Adivasi yhteistyöohjelman sekä Indonesian yhteistyöohjelman pitkäaikaisen kumppanin Jikalaharin hankkeen evaluointi. Seurantamatkoja tehtiin kaikkiin kahdeksaan yhteistyöohjelmaan liittyen. Vuoden lopussa otettiin käyttöön uudistettu hanketietojärjestelmä, mikä mahdollistaa paremmin seurannan ja tiedotuksen kehittämisen, Erillisessä tiedotushankkeessa julkistettiin Siemenpuun viides teemakirja ”Särjetty maa” jossa teemana ovat paikallisyhteisöjen tarinat ja valmisteltiin kirjaan pohjautuvaa teatteriesitystä. Säätiölain tarkoittamaa tutkimus- ja kehittämistyötä ei ollut.

Siemenpuun toimiston vakituisen henkilökunnan määrä oli 8 henkilöä. Henkilökuntaa vahvisti vuonna 2015 määräaikainen viestintäkoordinaattori sekä palkkioperustaisia projektihenkilöitä erityisesti tiedotushankkeissa.

Hallituksen (8 varsinaista jäsentä ja heidän varajäsenensä) ja valtuuskunnan (16 varsinaista jäsentä ja heidän varajäsenensä) lisäksi säätiön piirissä toimi yhteistyöohjelmiin ja tiedotushankkeeseen liittyvät luottamushenkilöiden ja muiden vapaaehtoisten asiantuntijoiden muodostamat työryhmät: Indonesia-ryhmä, NAA-ryhmä, SADED-ryhmä, Tamil Nadu-ryhmä, Latinalaisen Amerikan ryhmä, Mali-ryhmä, Mekong-ryhmä, Globaali dialogi-ryhmä sekä viestintäryhmä. Siemenpuun toiminnassa niin luottamushenkilöiden kuin vapaaehtoisten panos oli ja on erittäin merkittävä.

Valtuuskunta hyväksyi kokouksessaan 18.11.2015 uudet säännöt. Sääntömuutoksessa otettiin huomioon myös 1.12.2015 voimaan astuneen uuden säätiölain vaatimukset. Sääntömuutos toimitettiin säätiörekisteriin 1.12.2015.

Siemenpuu tekee läheistä yhteistyötä Abilis- ja KIOS-säätiöiden kanssa hankehallinnon sekä hallinnon kehittämisesä. Säätiöt sekä Vammaiskumppanuus ry jakavat yhteiset toimitilat (Lintulahdenkatu 10, Helsinki).

Säätiön taloutta on hoidettu vakaasti harjoittaen tarkoituksenmukaista säästäväisyyttä. Toiminnan rahoitus on saatu ulkoasiainministeriön kehityspoliittisen osaston myöntämistä rahoitus sopimuksen 2013-2015 mukaisista määrärahoista, joista vuodelle 2015 kohdistui 2 100 000 €. Lisäksi edelliseltä vuodelta siirtyi tukea käytettäväksi yhteensä 180 009,85 €. UM:n tuesta vuonna 2015 tehdyt tukimaksatukset kehitysmaihin olivat yhteensä 1 348 389 € (hankemaksatuksiin ja yhteistyöohjelmien koordinointiin). Hanketuen palautuksia saatiin 825,61 €. Näiden lisäksi tiedotushankkeeseen käytettiin 6 000 €, hankehallinnon kulut olivat 470 371,60 € ja hallinnon kulut 144 896,74 €. Vuodelle 2015 siirtyvää UM:n tukea on 311 178,12 €. Varsinaisen toiminnan tulos on 0 €. Säätiön varat on sijoitettu hallituksen päätösten mukaisesti ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävästi. Toiminnan luonteen takia varainhankintaa ei tehty aktiivisesti. Sijoitustoiminnan tuotot kääntyivät pieneen voittoon edellisten vuosien tappioiden jälkeen. Varainhankinnan tulos oli 251,53 € ylijäämäinen, joka oli myöskin tilikauden tulos.

Lähipiirille maksetut palkat ja palkkiot sekä kulukorvaukset olivat yhteensä 130 561,48 €. Edellä mainitun lisäksi säätiöllä ei ollut muita taloudellisia toimia lähipiirin kanssa vuonna 2015.

Tilintarkastajina toimivat Raimo Hakola HT (varahenkilönä Anssi Pietiläinen HT) ja Kristian Seemer HT (varalla Kari Mikkola HT). Taloushallinnossa on käytössä sähköinen taloushallinnon järjestelmä Netvisor ja kirjanpito toimistona Tilipiste.

Vuoden 2016 aikana säätiön toiminta supistuu merkittävästi, sillä kehitysyhteistyömäärärahojen leikkausten vuoksi säätiön saama tuki pienenee 40 %. Ulkoministeriö teki 18.12.2015 valtionavustuspäätöksen vuosille 2016-2017, jonka mukaan säätiön saama valtionapu on 1 250 000 €/vuosi. Talouden sopeuttaminen pyritään tekemään niin, että aiheutetaan mahdollisimman vähän haittaa etelän yhteistyökumppanille.